

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/175/2020
Identifikačné číslo spisu: 6713207682
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6713207682.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci konania o úschove zložiteľa Fleetreal a. s., so sídlom v Bratislave, Vlčie Hrdlo 64, IČO: 45 470 189, zastúpeného JUDr. Ing. Ľuborom Navračičom, PhD., advokátom, so sídlom v Bratislave, Miletičova 21 a príjemcu BEGBIE, s.r.o., so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP 27, IČO: 36 638 676, zastúpeného AK Dlhopolec s.r.o., so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP 27, IČO: 36 867 306, za ktorú koná advokát JUDr. Ivan Dlhopolec, o vydanie predmetu úschovy, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 7U/1/2013, o dovolaní zložiteľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. júna 2019 sp. zn. 12CoD/5/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením z 22. júla 2018 č. k. 7U/1/2013-203 rozhodol o vydaní zo súdnej úschovy sumy 166 950 € na peňažný účet v banke príjemcu.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným uznesením na odvolanie zložiteľa potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd skonštatoval, že preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky zložiteľa a dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, odvolacie námietky nepovažoval za dôvodné a preto ho potvrdil.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie zložiteľ (ďalej aj „dovolateľ“). Jeho prípustnosť vymedzil ustanovením § 420 písm. d/, e/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, odvolací súd bol nesprávne obsadený a rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, pričom záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola v dovolacej praxi vyriešená. Navrhol i odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

3.1. Véc právoplatne rozsúdenú (res iudicata) k dovolaním napadnutému rozhodnutiu zakladá podľa dovolateľa právoplatné uznesenie Okresného súdu Zvolen č.k. 7U/1/2013-75 zo 14. augusta 2013 v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. marca 2014 sp.zn. 13CoD 5/2013, ktorými bola žiadosť príjemcu o vydanie predmetu z úschovy zamietnutá.

3.2. Za nesprávne obsadený súd treba považovať súd, za ktorý nekoná zákonný sudca. V zmysle dodatku k rozvrhu práce odvolacieho súdu prijatého v máji 2019 došlo podľa názoru dovolateľa bez relevantného dôvodu i nehospodárne k výmene sudcu odvolacieho súdu, keď vo veci pôvodne pridelenej senátu 12CoD došlo k výmene sudkyne Mgr. Katkovej za sudcu JUDr. Kvietka. V tejto veci rozhodoval senát 12CoD v novom zložení, čím došlo k vydaniu rozhodnutia nesprávne obsadeným súdom. Dovolateľ sa zamýšľala nad motívom takejto zmeny rozvrhu práce.

3.3. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ v dovolaní (časť IV., V. a VI.) uviedol, že pre tento prípad je zásadné vyriešiť otázku, či v čase podávania návrhu na úschovu existovala nejaká pohľadávka (ak áno v akej výške) a kto je/bol jej veriteľom (ak nejaký existoval), či bolo možné prijímateľom uvedeným spôsobom nejakú pohľadávku nadobudnúť, či prijímateľ osvedčil relevantným spôsobom, že by mohol byť veriteľom pohľadávky a či bolo plnenie do úschovy v súlade so zákonom. V ďalšom dovolateľ vysvetľuje a ponúka právne riešenia k jednotlivým aspektom spájaných s dôvodmi, podmienkami i platnosťou tejto súdnej úschovy.

4. Prijemca navrhol dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť. Zložiteľ podľa názoru príjemcu nebol oprávnený podať dovolanie, lebo odvolacím súdom nebolo rozhodnuté v jeho neprospech.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 35 CSP zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

I.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky); podobne, pokiaľ sa v zátvorke uvádza „ÚS.“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky príslušnej spisovej značky (ďalej len „ústavný súd“)].

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je

poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

II.

11. Žožiteľ v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 420 písm. d/, e/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie alebo rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

12. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania.

12.1. V preskúmvanej veci pri riešení otázky, či prejednaní v poradí druhej žiadosti príjemcu o vydanie predmetu úschovy, nebránila prekážka veci právoplatne rozhodnutej o zamietnutí v poradí prvej žiadosti príjemcu o vydanie predmetu úschovy, bolo treba vychádzať zo skutočnosti, či pri prejednaní oboch žiadostí súdy pri rozhodovaní vyvodzovali vydanie úschovy z toho istého skutkového základu. Dovolací súd konštatuje, že totožnosť skutkového stavu bola rozdielna. V prípade rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o vydanie predmetu úschovy príjemcovi súd vychádzal zo skutkového zistenia, podľa ktorého v návrhu na prijatie do úschovy žožiteľ požiadal o zloženie plnenia do úschovy pre neznámeho veriteľa, naproti tomu v prípade rozhodnutia, ktorým bolo vyhovie žiadosti o vydanie úschovy príjemcovi súd vychádzal z právoplatného rozsudku Okresného súdu Zvolen zo 17. mája 2018 č.k. 6C/169/2014-234 založenom na závere o nepotrebnosti nahradenia prejavu vôle žožiteľa vychádzajúc z toho, že z návrhu na prijatie do úschovy žožiteľ požiadal o zloženie plnenia do úschovy v prospech jedného z dvoch uvedených veriteľov (Ostrolúcka a.s. v konkurze, za ktorú konal správca konkurznej podstaty JUDr. Tomáš Kohút a BEGBIE s.r.o.) - žožiteľ mal dôvodné pochybnosti o tom, kto je veriteľom; nejednalo sa o plnenie zložené v prospech neznámeho veriteľa, ale išlo o prípad, kedy žožiteľ mal pochybnosti, kto z dvoch subjektov je oprávneným veriteľom, kedy sa súhlas žožiteľa s vydaním predmetu úschovy v zmysle § 185d ods. 1, vety tretej OSP nevyžaduje [porovnaj tiež právny názor v judikatúre Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 21 Cdo 3410/2018, sp.zn. 21 Cdo 293/2009 uverejnený pod č. 96 v

časopise Soudní judikatura, roč. 2012, pri zachovaní identickej právnej úpravy s tou, ktorá platila aj v Slovenskej republike]. V oboch prípadoch sa opodstatnenosť (ne)vydania predmetu úschovy príjemcovi vyvodzovala z rozdieleného skutkového základu. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že právoplatné uznesenie Okresného súdu Zvolen č.k. 7U/1/2013-75 zo 14. augusta 2013 v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. marca 2014 sp.zn. 13Cod 5/2013, ktorými bola žiadosť príjemcu o vydanie predmetu z úschovy zamietnutá nevytvorilo prekážku veci právoplatne rozhodnutej v konaní o vydanie predmetu úschovy príjemcovi uznesením Okresného súdu Zvolen z 22. júla 2018 č.k. 7U/1/2013-203 v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. júna 2019 sp. zn. 12CoD/5/2018.

12.2. Na tomto mieste sa žiada poznamenať, že konanie o úschovách je konaním nesporovým, nevykonáva sa v ňom dokazovanie na pojednávaní, ani nedochádza ku konfrontácii účastníkov konania. Ide skôr o úradný postup, ktorým súd napomáha pri plnení problematických záväzkov tak, aby bola ochránená otvorenosť a jasnosť prevažne záväzkových vzťahov, prípadne napomáha pri transparentnom neskoršom výkone rozhodnutia. Konanie o úschovách je postupom na seba nadväzujúcich faktických úkonov a súdnych rozhodnutí, z ktorých ani jedno nemá povahu meritórneho rozhodnutia (rozsudku), ktorý by po čase mohol mať za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností. Nejde o kontradiktórne konanie, v ktorom by v každej fáze konania a jeho ďalšieho priebehu boli určujúcim faktorom samotní účastníci konania (Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 6 Cdo 200/2018).

13. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. e/ CSP (predtým § 237 ods. 1 písm. g/ OSP); tvrdí, že odvolací súd nebol správne obsadený.

13.1. Nesprávne obsadeným súdom v zmysle § 420 písm. e/ CSP je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami, určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokovávanej veci (viď IV. ÚS 64/02). Nesprávne obsadeným je súd obsadený v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitý spor prejednať a rozhodnúť. Súd je nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca. Zákonným sudcom je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (7Cdo/51/2018). Dovolateľ v danom prípade nenamietal, že podľa jeho názoru v roku 2019 došlo z neznámych príčin a podľa všetkého bez relevantného dôvodu k prijatiu dodatku k rozvrhu práce odvolacieho súdu, ktorý spôsobil zmenu v obsadení senátu prejednávajúceho túto vec tak, že na miesto sudkyne Mgr. Katkovej bol zaradený sudca JUDr. Kviatko. Jeho dovolanie posudzoval odvolací súd podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP).

13.2. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

13.3. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g/ OSP (teraz § 420 písm. e/ CSP). Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súdna prax je pritom jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

13.4. Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

13.5. Ústavný súd opakovane judikuje, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 118/02, III. ÚS 46/04, III. ÚS 46/2012, IV. ÚS 161/08). Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa

rozvrhu práce ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy. Je nutné dodať, že tu nejde o rozvrh práce bez ďalšieho, ale rozvrh práce súladný so zákonom a nadzákonnými normami.

13.6. Dovolací súd predovšetkým skúmal, či zmena v obsadení senátu 12 CoD dodatkom č. 5 k rozvrhu práce Krajského súdu v Banskej Bystrici v roku 2019, ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 2019, bola v súlade so zákonom a nadzákonnými normami.

13.7. Z obsahu prijatého dodatku č. 5 k rozvrhu práce pre rok 2019 vyplýva mimo iného, že:

... „III. Z dôvodu efektívneho fungovania senátov

- a) Mgr. Katarínu Katkovú ... vyradujem zo senátov ... 12 CoD ... ,
- b) JUDr. Petra Kvietka ... vyradujem zo senátov ... 13CoD... ,
- c) Mgr. Katarínu Katkovú ... zaradujem do senátov ... 13 CoD ... ,
- d) JUDr. Petra Kvietka ... zaradujem do senátov ... 12CoD... ,

... 10.6 Veci pridelené sudcovi spravodajcovi JUDr. Petrovi Kvietikovi a sudkyňi spravodajkyňi Mgr. Kataríne Katkovej sa dokončia v zložení senátov, do ktorých sú zaradení od 1. mája 2019.“

13.8. Z vyššie citovanej zmeny rozvrhu práce vyplýva, že tento bol prijatý v dôsledku efektívneho fungovania odvolacích senátov s tým, že veci v senáte 12 CoD, kde už bola určená ako sudkyňa spravodajkyňa Mgr. Katarína Katková, táto sudkyňa dokončí v zložení senátu, do ktorého bola zaradená od 1. mája 2019, čím sa sledovalo práve zachovanie zásady efektívnosti doterajšieho konania; vec zostáva sudcovi spravodajcovi. Prejednávanú vec (12 CoD 5/2018) v zmysle rozvrhu práce rozhodol odvolací senát 12 CoD v zložení: JUDr. Peter Kvietok (predseda senátu), Mgr. Jana Benkovičová (členka senátu a sudkyňa spravodajkyňa) a JUDr. Eva Dzúriková (členka senátu). Uvedené nepotvrďuje tvrdenia dovolateľa, že prijatím zmeny rozvrhu práce by malo ísť z neznámých príčin o bezdôvodnú zmenu predsedov senátov. Prípustnosť dovolania preto z § 420 písm. e/ CSP nevyplýva.

14. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie zložiteľa nie je podľa § 420 písm. d/ a e/ CSP prípustné.

III.

15. Po konštatovaní, že podané dovolanie nie je podľa § 420 písm. d/ a e/ prípustné, pristúpil dovolací súd k posúdeniu, či jeho prípustnosť nevyplýva z § 421 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (por. sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017).

17. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) alebo otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii, alebo interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1Cdo/126/2017, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/132/2017,

4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/221/2017). Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

18. Rozhodnutiu všeobecného súdu (vo veci samej) v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza činnosť, v rámci ktorej rieši celý rad otázok, ktoré majú rôzny význam pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Vzhľadom na dovolaciu argumentáciu zložiteľa treba zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, ktorý by mohol a mal podrobiť posúdeniu všetko, čím sa zaoberal súd prvej a druhej inštancie. Z povahy dovolania a dovolacieho konania vyplýva, že najvyšší súd nemôže posudzovať všetky procesnoprávne a hmotnoprávne otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním).

19. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP musí byť v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje prijať záver o tom, o ktorú otázku (otázky) dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť, prípadne aj dôvodnosť dovolania. Dovolací súd v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo o otázku dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), prípadne otázku, ktorá je dovolacím súdom posudzovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

20. V danom prípade ani pri zohľadnení obsahu dovolania zložiteľa (§ 124 ods. 1 CSP) zastúpeným kvalifikovaným zástupcom (advokátom) nedáva jeho argumentácia, a to či už v jednotlivostiach, alebo komplexne, náležitý podklad umožňujúci posúdenie, konkrétne ktorú právnu otázku považoval za relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

21. Pokiaľ zložiteľ mal na mysli niektorú právnu otázku riešenú odvolacím súdom a zastával názor, že odvolací súd sa jej riešením odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), bolo na ňom, aby túto otázku špecifikoval v dovolaní a popri tom konkretizoval ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil (R 83/2018). Ak sa nazdával, že odvolací súd riešil právnu otázku dovolacím súdom dosiaľ neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), mal túto otázku zdefinovať a v dovolaní uviesť, ako mala byť podľa neho riešená. Napokon, ak zastával názor, že právna otázka riešená odvolacím súdom je jednotlivými senátmi odvolacieho súdu riešená rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP), mal okrem toho poukázať na navzájom protichodné rozhodnutia najvyššieho súdu v skutkovo a právne rovnakých sporoch. V danom prípade ale dovolateľ takto nepostupoval, v dôsledku čoho ním uvádzaný dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až § 435 CSP.

22. Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (1 Cdo 150/2018, 2 Cdo 185/2018, 3 Cdo 74/2017, 4 Cdo 235/2016, 5 Cdo 16/2017, 6 Cdo 6/2018, 7 Cdo 254/2018, 8 Cdo 191/2018).

23. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, ale významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

24. V danom prípade sa zložiteľ nestotožnil s rozhodnutím odvolacieho súdu, podrobil ho kritike, keď mu vyčítal, že sa nezaoberal a neskúmal viaceré právne aspekty veci, tiež polemizoval s jeho závermi, teda (len) argumentoval, že dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, čo ale nemožno považovať za náležité vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle dôvodu § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená). V dôsledku toho nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí dovolania, a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

25. Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP bez právnej otázky a uvedenie jej správneho riešenia je nekonzistentné a môže pôsobiť i zmätočne. Za situácie, kedy taká argumentácia nedovoľuje definovať odklon v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň sa dovolateľom použitou argumentáciou vylučuje možnosť rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nastáva procesný stav, ktorý tento nedostatok nedovoľuje dodatočne reparaovať (napraviť) a pre ktorý je potrebné konštatovať existenciu dôvodu pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP. Ex officio ingerencia dovolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry dovolacieho súdu, by mohla byť neprípustným súdnym zásahom narušajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu garantujúceho neustrannosť a nezávislosť sudcov i princípov rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľa (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Dovolací súd pritom rešpektuje limity práva na prístup k súdu, v zmysle ktorých právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesným obmedzeniam a formalitám, pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t.j. aby nebolo svojvoľné (rozsudok Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu). Je legitímnym cieľom vyžadovať, aby kvalifikovaný zástupca dovolateľa náležitým spôsobom vymedzil dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania. Dovolací súd v tomto prípade nerezignoval na svoju povinnosť vykladať podmienky prípustnosti dovolania tak, aby bola naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať jednotlivcom ochranu základných práv a slobôd (k tomu porovnaj napr. I.ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012). Dovolací súd sa pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane, nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Má ísť o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu uplatneného dovolacieho dôvodu (porovnaj III. ÚS 223/2021).

26. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľa týkajúca sa § 421 ods. 1 CSP je nedostatočná a ním uvádzaný dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci) nie je v podanom dovolaní vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania zložiteľa nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

27. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

28. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/144/2019,

4Cdo/108/2019).

III.

29. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie podané zložiteľom podľa ustanovení § 420 písm. d/ a e/ CSP nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a zároveň pre náležité nevymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 až 435 CSP, ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

30. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP v nadväznosti na ustanovenie § 52 CMP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

31. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.